

Havnar Klubbi 190 ár á baki

Í morgin verður Havnar Klubbi 190 ár. Møguliga er rætti aldurin heldur nærri teimum 195. Hóast Klubbin í dag er ein sokallaður limaklubbur, har limirnir hittast til samkomur, veitslur og ymisk ítriv so sum kortspæl og billard, so hefur Havnar Klubbi eisini hýst nógvum øðrum virkseimi og hefur harvið verið ein av miðdeplunum í hovuðsstaðnum. Her var eitt skifti sjónleikur framfjórður, her var biografiur, her var almennur dansur og mangt annað.

Í morgin fyllur eitt tað elsta felagið í Føroyum og helst eisini tað elsta í danska kongarikinum. «Havnar Klubbi», 190 ár. Hóast full semja ikki er um, nær «Klubbin» varð stovnaður, so hava limir Klubbans hátíðarhildið 27. október sum stovningardagin — og stovningarárið skuldi so vera í 1799.

Men ymiskt er kortini, sum bendir á, at Klubbin er eldri enn so, kanska er hann stovnaður longu fyrst í 1790-um, t.v.s. at veruligi aldurin møguliga er umleið 195 ár.

Men hvussu er og ikki, so hátíðarhalda limirnir 190 ára stovningardagin hetta vikuskiftið við stórar veitslu.

535 limir

Í dag eru uml. 535 limir í Havnar Klubba, av teimum eru teir 100 uttanbiggja limir. Fyri at gerast limur skalt tú «innballoterast», t.v.s. at tú skalt finna tær tveir «gubbar», tað eru tveir limir, sum skulu siga gott fyri tær. So verður atkvøtt, um tú skal verða upptikin sum limur. Til tess verða bruktar hvítar og svartar kúlur. Meðan tað meira enn so kundi henda fyrr, at fólk fingi fleiri svartar kúlur og harvið ikki gjørdust limir, so kemur tað næstan ikki fyri longur. Flest øll, sum stilla

upp, to við undantaki av konufólki — tí soleiðis eru logir Klubbans — gerast limir.

Fáar keldur

Ikki nógv er til av skrivaðum keldum um fyrstu tíð Klubbans. Í sambandi við 175 ára stovningardagin gav Klubbin út eitt lítið rit, stjórnað av Eiden Muller, blaðmanni.

Har verður vist til granskningarbeiði, sum Einar Mohr, sáli, gjørdi á Kgl. Bokasavninum í Keypmannahavn, har hann m.a. kom fram á nakrar veitslusangir «Sange for Thors-havns Klub på Færøerne», sum vóru dagsettir til október 1799. Hesir sangir vóru «synget i Klubben den 27. oktober 1799 ved Selskabets første Møde i Hr. Erichsens Hus» og er hesin dagur til roknaður sum stovningardagur Klubbans.

Men nú er ikki vist, hvat verður spáð til her, tí tað kann vera, at Klubbin hevur hildið til í øðrum hølum, aðrenn fyrsti fundurin var í Erichsens Hus.

Nær og hvar!

Men hvi varð so ein tilkur Klubbi stovnaður í Havn fyrst skjótt 200 árum síðani, kunnu vit spyrja! Um hetta skrivur Einar Mohr, sáli: «Tíðum hevur verið havt á

Nýggi og Gamli Klubbi. Gamli bygningurin var vígdur í 1882, tann nýggi í 1968

máli, hvussu mong ár klubbin mundi hava á baki.

Eisini hevur verið framhildið, at klubbin stavaði aftur í ta tíðina, tá Rybergs handil hevði sínar goymslur og virki í Vágsbotni í 1770-um og 1780-um, og bendir mangt á, at grein er í hesum máli.

Hetta er ein reiðiliga stór fyrirtøka við 40-50 komandi og farandi skipum alliga. Stórir partur av starvsfólkunum á landi vóru bretar, sum húsa- og staðanøvni

Quilling, Gilbert og Guinea-brúgvinn enn minna okkum um.

Tað skulu bert fáir bretar vera saman, til teir stovna ein klubba, verður sagt, og týðir mangt uppá — og er illa hugsandi annað — enn at eisini hesir bretar saman við manningunum ella yvirmonnunum á skipum teirra hava havt klubba her, og at somuleiðis onkrir havnar-menn eisini gjørdust limir er eyðvitað.

Tey framhjá-handilsrættið, henda fyrirtøkan hevði, gingu út í 1788, tá hon gav uppát, men hesir havnar-menn høvdu ta fingið kunnleika ella kennskap til tann týðning og virði — um ein so kann siga —, sum ein klubbi kann hava, og við hesi fyrmynd stovnaðu teir so «Thors-havns Klub» eini 10 ár seinni; uttan henda kunnleika var hann væl neyvan komin í lag.

Í Danmark var byrjanin av 1800-talinum ein kendur klubbi í Keypmannahavn. Hann kallaðist «Dreyers Klub», har mangar av tatiðar andshetjum hittust — tað var í tí sokallaðu gullöldini har.

Her í Havn var «Thors-havn Klub» stovnaður tann 27. október 1799. Navnið var seinni broytt til «Havnar Klubbi».

Hóast aðurnevndu fyrmynd, sum havnarmenn høvdu frá Rosenmeyers og Flors døgum, má ein undrast á, at her, tá Havnin taldi so fá fólk, vóru líkindi til trivni av einum klubba, men ein kann samstundis leggja til merkis, at nettupp um hetta mundið vóru í mun til íbúgvaratíð mong týðandi

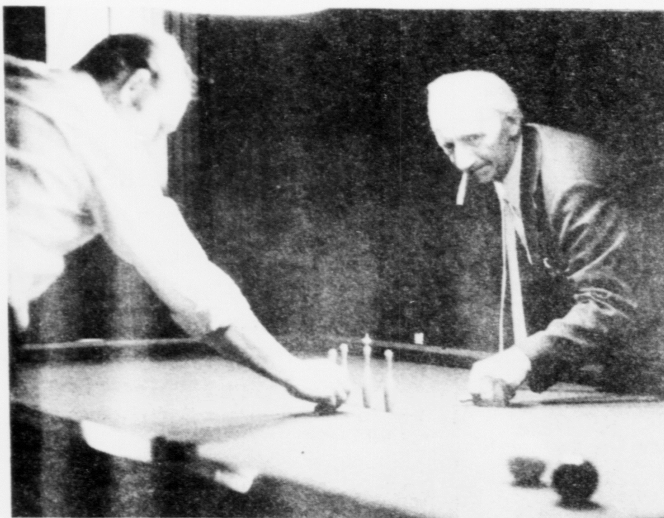
og mentað fólk í Havnini, sum hava verið før fyri hesum, og eyðvitað hava tey somuleiðis sett sín dám á henda fámenta bý og ávirkað íbúgvarnar bæði í síði oig eisini mentunarliga.

Soleiðis livdi tá her ein maður, nevndur Claus Jakob-æn Lund. Hann var literatur, fekst við bóklig arbeiði, og er tað hesum manni at takka, at vit vita stovningardag Havnar Klubba.

Hann var føddur í Havn 9.6.1739 og doyði her 11.10.

1815.

Chr. Heilskov, sum frágreiðingin omanfyri er eftir, skrivur, at Claus Lund var frísintur og dámligur maður, sum tosaði «Folkets Sage», at hann var yrkjari, fyrirtuttan at hann umsetti ymisk rit úr týskum og enskum. Tær av hansara yrkingum, sum skulu nevast her, og sum hava týðning fyri Havnar Klubba, eru hansara visur:

Eitt av teimum gomlu og núverandi ítrivunum í Havnar Klubba er billardspæl. Eingin veit, nær Klubbin fekk sitt fyrsta billardborð, men í gerðabók frá 1892 stendur, at millum felagsins ognir er: «1 Billard med 22 smaa Baller, 9 store do og 8 Køer med Stative». Eitt av teimum kendu andlitunum frá billardspælinum í Havnar Klubba í nogv ár var Pol á Borð, sáli

Nakrir av formonnum í Havnar Klubba